

Bernal, 12 de gener de 1992

Estimat Joaquim,

t'escric passades les festes de cap d'any, que han estat força agitades per a nosaltres, per diversos aspectes: d'una banda, vam tenir entre nosaltres em Xavier, que va venir de Neuquén i s'hi va estar més d'una setmana; de l'altra, en primer lloc, vaig rebre una carta d'en Parcerisas on em deia que es veuen obligats a restringir la publicació de traduccions al català, o, en tot cas, a publicar llibres més curts i a no conservar les traduccions al calaix durant molts mesos. En segon lloc, els de can 62, que m'havien proposat ~~de~~ fer un llibre de Henry James, després, quan jo ja els havia dit que sí, malgrat que no era un autor que m'entusiasmava, em surten que, arran que no m'agrada, m'encarregarien La guerra dels mons de Wells, però, quan jo accepto, rebo una carta de la Montserrat Rodés (secretària d'en Vallverdú i qui portava tota aquesta negociació, per fax) dient-me que, en tot plegat, hi havia hagut un error: primer, que la novel·la de Henry James la tenien programada per a l'any 1994(!) i, segon, que de la d'en Wells encara no tenien els drets, que quan s'escaigués, si no trobaven un especialista en Wells, ja m'escriurien, o sigui, sense tenir en compte que jo ja havia acceptat l'encàrrec. Fax meu, dient que què cony passava (bé, no pas en aquests termes), i fax d'en Vallverdú, reconeguent l'error, i amb l'ànim d'esmenar-lo, dient que parlaria a la Maria Ginés, perquè mirés si em podia encarregar alguna "Cua de Palla", per cobrir l'espera dels drets de La guerra dels mons, que, ara, me la reservaven i em concedien la preferència.

Pots imaginar-te, el meu estat d'ànim mentre duraven aquestes tractatives (a pesar de mantenir-les per fax), ja que em trobava que, a finals de gener, quan hauré acabat un parell de llibrets breus de C.S Lewis per a EDHASA, no tindria res per empalmar. En aquests moments, això per a nosaltres és desastrosos, i jo havia confiat en la paraula de can 62, i, per tant, no havia buscat res més. De manera que, mentre continuava la discussió amb 62, vaig enviar SOS a d'altres editorials: a en Parcerisas li demanava que mirés si no em podien encarregar traduccions al castellà; al fill de Martínez Roca, li demanava una cosa semblant; a l'Alzqueta, que em tingués en compte...

De més a més, la gent del Ministerio no han respirat més, o sigui que el 50% de la beca, les 300.000 de l'ala (descomptant el 25%) deuen estar volant per alguna repartició, però jo no les he vistes, malgrat haver escrit una carta reclamant-les. Ara he donat còpia de la carta a una neboda que viu a Madrid i que ha passat les festes aquí, perquè esbrini què passa.

Bé, mentrestant, doncs, la Maria Ginés, en una carta molt afectuosa, rememorant l'estada a Lleida, m'ha dut una certa tranquil·litat, ja que, dels altres missatges (també enviats per fax), no n'he tingut cap resposta...

Com comprendràs, tot això em té molt fotut, molt desanimat, a l'extrem que, ja ho veus, estic disposat a passar-me olímpicament a l'altra llengua (com ja vaig haver de fer en d'altres temps en què les circumstàncies no ens eren tan favorables), amb tota la ràbia del món, perquè ara no tenim cap excusa. Però, la veritat és que, tota la situació de la nostra cultura, tan manipulada des de les esferes oficials, em toca els pebrots... A la meua última carta, et deia que pensava aportar el meu granet de sorra a la literatura en llengua catalana..., "sempre que les editorials catalanes s'agiantin dretes", doncs, ja ho veus, sembla que comencen a esfondrar-se molt abans que no em pensava. I no saps com m'emprenya això de sortir a gídolar feina com si fos un principiant...

I, prou d'aquest color! No vull fer-te víctima de la mala llet que arrossego!

Passant als temes de la teva, en primer lloc, vull agrair-te la prestesa amb què has respost al que et demanava sobre l'assessorament legal, i, no cal dir-ho, m'ha encantat la carta d'en Roig Santacana (mira quina coincidència això que diu que, una vegada, li vaig dedicar un llibre per condacte de la Nuri Bombon, alumna meua d'anglès-català de l'època de la Penya Cultural Barcelonessa, i que vaig retrobar quan vam venir al 80), del qual tu ja me n'havies parlat, sobretot el dia que vam anar a veure la muller d'en Pedrolo. La veritat sigui dita, jo tampoc no he entès res del que m'explica, tret que, sigui com sigui, em convé presentar la declaració de rèdits i que m'hauré de buscar un gestor, perquè m'ho faci. Encara no li he escrit, per tot

aquest "quilombo" que se m'ha armat per la qüestió de les traduccions, el meu guanyapà indispensable, però ho faré de seguida que em calmi una mica i li enviaré un exemplar de la traducció d'Ada o l'ardor, dedicat, ja que no m'ha quedat cap plaquette del Miller.

Quant al que dius respecte a la "mansió dels Arbonès", sàpigues que no pretenia pas de fer-me el fanfarró. Però, de més a més, has de tenir en compte que les fotos estan com si diguéssim maquillades per la Kodak, i tot sembla més "glamorous" que no és en realitat. Per cert, les flors vermelles són "plumerillos" (n'ignore el nom en català), que fan molt de goig. I la vorera, ja hi era quan vam comprar la casa. En fi, la idea era que tinguéssis un ~~anxura~~ imatge del nostre hàbitat.

Sí, sí, vaig llegir, també, la conversa entre la Montserrat Roig i la Cagany, que El Temps va reproduir de Cultura. I ara, aquests dies, he llegit a El Temps també una nota sobre el pis que compartien la Maria Aurèlia i en Jaume Vidal i Alcover, una nota que no sé si està feta amb mala fe o què, però em sembla que insunua més coses que no diu, sobre aquesta parella. Tu l'has llegida? I què en saps, dels odis i dels amors que despertaven? Dels ressentiments que covaven?

Quant a la impressió que et fa visitar els parents que són a la residència, em fa pensar que la meva tieta Antònia, la que tenia el mal d'Alzheimer, finalment la van haver de tancar en un geriàtric, a Corbera mateix, i en pocs mesos s'ha anat deteriorant, passant per una cadira de rodes fins a acabar al llit, alimentant-se artificialment, i morir el dia 3 prop passat. I si veiéssis la meva mare, t'esveraries: acaba de complir els 89 anys i, si bé té el cap clar, només li queda la pell i l'os, és com un cadàver vivent, segurament per causa del marcapàs, que, a aquestes edats, no deixa d'allargar la vida d'una manera artificial.

En efecte, el Pere Quart te l'ha afaitat en Folch i Camarasa, com em va afaitar a mi el Santamria fa ja no sé quants anys. Precisament, l'altre dia ordenava la correspondència i vaig trobar la teva primera carta i les següents, d'aquella primera etapa, que les tenia a part de la que vam iniciar a partir del 80. I dius que n'has separat un joc per a en Xavier Garcia?

Si les publica, aniran a la revista o en farà un volumet, com aquells que sol fer en forma de llibre? Vaig veure que havia tret els números 4 i 5, d'HRC, però no me'ls ha enviat. De quina data són, les cartes que has triat? I tornant als premis, això que m'expliques de l'Espinàs és una collonada, tu! Trobo que vas fer molt bé de contestar-li el que li vas contestar. Jo m'ho pensaria dues vegades, abans de participar-hi de nou, a aquest premi.

Estic esperant de rebre el diari d'en Pedroló. Sí, és veritat això que en Ferran Tontaina m'acusava de seguir l'escola de Pedroló, quan va parlar de Cambres estretes, quan jo no havia llegit mai cap traducció feta per ell, tret d'uns fulls que ja tenia traduïts de Clea, quan va haver de deixar-la perquè li van petar els capil·lars dels ulls, i l'Oliver me'ls va enviar en encarregar-me-la a mi. Imagina't! Em sembla que ja t'ho havia comentat, però, al seu moment. També deia que em cenyia massa a la sintaxi anglesa, com si això fos possible en dues llengües tan dispars: una de saxona i una de llatina! Però aquesta suficiència de "pavero", trobo que és molt corrent avui dia en la gent jove que escriu i fa crítica, sobretot quan es refereixen als "carrosses" o "patums" de les nostres lletres, en definitiva, els capparets que d'alguna manera han salvat els mots. Potser algun dia ens demanarem de què ha servit, si després uns quants prepotents s'han encarregat d'assassinar-los, els mots, com fan els partidaris del "light" o els blaveres a València...

Has tingut ocasió de fullejar el Qui és qui a les lletres catalanes? No dubto que tu hi ets, però, hi sóc jo?

I ara, et volia demanar un favor (un altre més?). No sé com fer-ho per enviar les mil pessetes que costen les portades del Tirant. Podries adjuntar tu el taló bancari a la butlleta que t'envio? Algun dia te les tornaré, juntament amb les quotes de soci de l'AELLC que et dec, i que deuen sumar una fortuna.

Per una circular que he rebut del PEN, veig que convoquen a una assemblea per tractar l'organització del Congrés Internacional. Ja saps que m'havia fet la il·lusió que potser m'invitarien i seria una nova oportunitat per

tornar-nos a veure. Però, mira, suposo que a aquestes altures, si haguessin tingut aquesta intenció, ja me n'haurien dit alguna cosa. Tanmateix, suposant que es despertessin més endavant, estic tan cabrejat, que segurament tampoc no vindria. D'altra banda, la situació econòmica actual ens ha deixat planxat el dòlar, de manera que, amb el que guanyo de les traduccions, amb prou feines podem cobrir el pressupost. Si a això, hi sumava els dies que no produiria, ens quedariem a l'escapsa. Fa uns dies, per cert, vaig rebre carta d'en Joaquim Mallafre (i em diu que et va veure a Reus i que li vas donar records de part meva, juntament amb en Guillamon, i no sabia ben bé qui era el que havia estat a Bernal, si ell o tu), i em diu que havia de parlar amb en Llovet per recordar-li que havia parlat d'invitar-me a participar del curs de l'Institut d'Humanitats, fent una conferència sobre en Henry Miller. Fins la impressió d'haver llegit en algun lloc que aquest institut està més sec que una mata de farigola, que li havien tallat les subvencions, o sigui que tampoc això no ho veig massa clar.

Espero que l'Alzueta em digui alguna cosa sobre la possibilitat de publicar Els llibres de la meua vida, que en Clapés li va fer a mans perquè se'l mirés, i també sobre futurs encàrrecs de traducció. He vist que s'han associat amb l'Enciclopèdia. No sé veure quins efectes pot tenir, això. Com que de Pòrtic no m'han escrit, si bé m'han enviat els tres llibres de memòries del Tisner, amb la corresponent factura, però sense ni un mot sobre el que els proposava, ara, aprofitant que escrivia a Columna, els ho he proposat a ells, allò de traduir-los els dos llibres restants de la Crucifició en rosa, Plexus i Nexus. Veurem què diuen.

Ah, gràcies per L'altre barri! Encara no l'he llegit. Ja te'n parlaré. L'altre dia vaig rebre, també, La fàbrica de fred d'en Guillamon, que suposo és el que devia escriure al Brasil. Tampoc no l'he llegit, encara. Em falten hores, tu!

Perdona el to pessimista de la present, però la veritat és que estic molt amoïnats pel futur en relació a la feina i els calés.

Records de tots i rep una forta abraçada del teu